

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Sankciju piemērošana publiskajos iepirkumos

Daina Pulkstene,
CFLA Juridiskā nodrošinājuma nodaļas
vecākā eksperte - juriskonsulte

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Regulējums

Ārlietu ministrijas valsts sekretāra atklāšanas uzruna lekciju ciklam "Sankciju likuma efektīva ieviešana Latvijā":

<https://www.youtube.com/watch?v=ZOiahU1WxvU>

Plašāka informācija:

<http://www.mfa.gov.lv> -> Ārpolitika -> Sankcijas

Iepirkumu uzraudzības biroja skaidrojums:

https://www.iub.gov.lv/sites/default/files/upload/skaidrojums_sankciju_likums_20180810.pdf

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Regulējums

12.07.2018. stājās spēkā grozījumi **Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā** (turpmāk – arī Sankciju likums)

11.¹ panta pamatmērķis:

nodrošināt tiesisko noteiktību un preventīvi:

- pasargāt pasūtītājus no sankcijām pakļautu piegādātāju izvēles;
- mazināt juridiskās sekas pasūtītājiem, ja sankcijas piemēro līguma izpildes laikā

Pienākums veikt pārbaudi

Sankciju likuma 11.¹pantā noteiktais attiecas uz visiem iepirkumiem un iepirkuma procedūrām, partnerības iepirkumiem, koncesijām, publiskās un privātās partnerības procedūrām, **kuru veikšanai piemēro:**

- Publisko iepirkumu likumu,
- Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu,
- Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likumu,
- Publiskās un privātās partnerības likumu.

Pārbaudāmās personas

kandidāts vai tāds pretendents, kuram piešķiramas līguma slēgšanas tiesības

kandidāta vai pretendenta valdes un padomes loceklis, pārstāvēttiesīgā persona un prokūrists

persona, kura ir pilnvarota pārstāvēt kandidātu vai pretendentu darbībā, kas saistītas ar filiāli

personālsabiedrības biedrs, ja kandidāts vai pretendents ir personālsabiedrība

kandidāta vai pretendenta norādītais apakšuzņēmējs, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 10% no kopējās līguma vērtības

persona, uz kuras iespējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst dokumentos noteiktajām prasībām

Pārbaudāmās personas

Likuma 11.¹panta (1) daļā noteiktā pārbaude attiecas uz visām personām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem publisko iepirkumu jomā būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības.

Secināms: normā minēto personu pārbaude jāveic arī PIL 9.panta un 10.panta, SPSIL 13.panta (5) daļas un ADJIL 6.panta (7) un (9) daļas kārtībā veiktajos iepirkumos.

Pārbaudāmās personas

Saskaņā ar Sankciju likuma 11.1panta (1) daļu pārbaude attiecas uz:

kandidātiem un to amatpersonām,
izvēlēto pretendentu un tā amatpersonām,
personālsabiedrības biedriem (ja kandidāts vai pretendents ir
personālsabiedrība).

Secināms: normā minēto amatpersonu pārbaude nav jāveic attiecībā uz personālsabiedrības biedriem.

Pārbaudāmās personas

Likuma 11.1.panta (1) daļā noteiktā pārbaude attiecas uz kandidāta vai pretendenta norādīto apakšuzņēmēju, kura sniedzamo pakalpojumu vai veicamo būvdarbu vērtība ir vismaz 10% no kopējās līguma vērtības, un personu, uz kuras spējām kandidāts vai pretendents balstās, lai apliecinātu savas kvalifikācijas atbilstību prasībām

Secināms: arī PIL 9. un 10.panta, SPSIL 13.panta (5) daļas un ADJIL 6.panta (7) un (9) daļas kārtībā veiktajos iepirkumos sankciju pārbaude jāveic attiecībā uz piedāvājumā norādītajiem apakšuzņēmējiem (10%).

Pārbaudes norise

Pārbaudes norise

Jautājums – vai sankciju pārbaude jāveic arī pirms tādu līgumu noslēgšanas, kuriem nepiemēro publiskos iepirkumus regulējošo likumu normas (piemēram, likumu piemērošanas izņēmumi vai iepirkuma līgumcena nesasniedz likuma piemērošanas robežvērtību)?

Atbilde - Sankciju likuma 11.¹pantā noteiktā pārbaude attiecas iepirkumiem, kuri veikti saskaņā ar kādu no normatīvajiem aktiem publisko iepirkumu jomā. Sankciju likums neparedz pārbaudes veikšanu gadījumos, kad līguma noslēgšanai nav jāpiemēro PIL, SPSIL, ADJIL vai PPPL normas.

Pārbaudes norise

Jautājums – vai pārbaude jāveic arī iepirkumos, kas veikti saskaņā ar Iepirkumu vadlīnijām sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem?

Atbilde – Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji Vadlīnijas piemēro iepirkumiem, kuru paredzamā līgumcena ir mazāka par likuma piemērošanas robežvērtību. Sankciju likuma 11.¹pants neparedz pārbaudes veikšanu gadījumos, kad līguma noslēgšanai nav jāpiemēro SPSIL normas.

Pārbaudes norise

Jautājums - vai sankciju pārbaude jāparedz iepirkumu procedūras dokumentos?

Atbilde - neviens no publiskos iepirkumus regulējošajiem likumiem, ne arī Sankciju likums šādu pienākumu neparedz.

Tomēr ieteicams iepirkuma procedūras dokumentos norādīt atsauci uz Sankciju likuma 11.¹pantu.

Pārbaudes norise

Jautājums – kurā Eiropas vienotā iepirkuma procedūras dokumenta (EVIPD) sadaļā jāiekļauj informācija par izslēgšanas noteikumu atbilstoši Sankciju likuma 11.¹pantam?

Atbilde – šo informāciju norāda EVIPD III daļas «Izslēgšanas iemesli» D sadaļā, kurā norāda tikai attiecīgās dalībvalsts tiesību normās paredzētos izslēgšanas iemeslus.

Pārbaudes norise

Jautājums – kā iepirkumā pārlicināties par ārvalstī reģistrēta piegādātāja amatpersonām?

Atbilde - Sankciju likums nenosaka ārvalstu piegādātāju pārbaudes kārtību. Lai izpildītu Sankciju likuma 11.¹panta (1) daļā noteikto pienākumu, iesakām iepirkuma procedūras dokumentos noteikt, ka kopā ar piedāvājumu jāiesniedz kompetentas institūcijas izziņa par piegādātāja amatpersonām, kā arī apliecinājums, ka uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi izziņā norādītā informācija joprojām ir aktuāla.

Apliecinājums nepieciešams, ņemot vērā ārvalstu piegādātāju iesniegtajām izziņām noteikto derīguma termiņu – 6 mēneši.

Pārbaudes norise

Jautājums – Sankciju likuma 11.¹pantā noteikts, ka pārbaude jāveic arī par būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktajām sankcijām. Vai pārbaude jāveic par visu šādu dalībvalstu sankciju sarakstiem? Kur tādus var atrast un kurš nosaka ietekmes uz finanšu un kapitāla tirgus interesēm būtiskumu?

Atbilde - Sankciju likuma 11.¹ pantā norādītās būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas ir Amerikas Savienoto Valstu Ārvalstu aktīvu kontroles biroja (*Office for Foreign Assets Control - OFAC*) sankcijas, kuras šobrīd visbūtiskāk ietekmē spēju izpildīt iepirkuma līgumus, kā arī veikt citus finanšu darījumus (**Skatīt turpinājumu nākamajā slaidā**).

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Pārbaudes norise

Atbildes turpinājums

Saskaņā ar Sankciju likumu Finanšu un kapitāla tirgus komisijai ir pienākums definēt kritērijus, pēc kādiem noteikt Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas, kuras būtiski ietekmē finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku vai finanšu un kapitāla tirgus intereses.

ASV OFAC noteikto sankciju saraksts:

<https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>

Pārbaudes norise

Jautājums – kā Sankciju likumā noteikto pārbaudi veic viena posma procedūrā, piem., atklātā konkursā?

Atbilde - pārbaudi veic tikai pretendētājam, kuram būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības, pirms gala lēmuma pieņemšanas par līguma noslēgšanu.

Tas attiecas arī uz iepirkumiem atbilstoši PIL 9.panta un ADJIL 6.panta (9) daļas noteikumiem («mazie» iepirkumi).

Pārbaudes norise

Jautājums – kā Sankciju likumā noteikto pārbaudi veic divu posmu procedūrā, piem., slēgtā konkursā?

Atbilde - kandidātu atlases posmā pārbauda visus kandidātus, kas būtu uzaicināmi iesniegt piedāvājumu, bet piedāvājumu izvērtēšanas posmā pārbaudi veic tikai pretendentam, kuram būtu piešķiramas līguma slēgšanas tiesības, pirms gala lēmuma pieņemšanas par līguma noslēgšanu.

Pārbaudes norise

Likuma 11.¹panta (2) - ja sankcijas attiecas uz apakšuzņēmēju, vai personu, uz kuras spējām kandidāts vai pretendents balstās, lai pierādītu savas kvalifikācijas atbilstību prasībām, šādas personas vai apakšuzņēmēja nomaiņu veic saskaņā ar kārtību, kāda noteikta normatīvajos aktos publisko iepirkumu jomā

Secināms: tā kā PIL neparedz apakšuzņēmēju un personu, uz kuru spējām pretendents balstās, nomaiņu 9.panta iepirkumos, tad nomaiņa nav jāpieļauj arī gadījumos, kad attiecībā uz šādu personu noteiktas sankcijas.

Līguma izpildes laikā piesaistītu apakšuzņēmēju pārbaude

Jautājums - vai uz apakšuzņēmējiem, kas tiek piesaistīti līguma izpildē atbilstoši PIL 62. pantam, ir attiecināmi Sankciju likuma 11.¹ panta noteikumi ?

Atbilde - ne no PIL, ne no Sankciju likuma šāds pienākums neizriet. Sankciju likuma 11.¹ pants paredz pasūtītāja pienākumu veikt pārbaudi pirms lēmuma pieņemšanas par līguma noslēgšanu. Tādēļ atbilstoši PIL 62. panta (5) daļai pasūtītājam attiecībā uz līguma izpildē piesaistītu apakšuzņēmēju jāveic pārbaude tikai par PIL 42. pantā noteikto izslēgšanas gadījumu neesamību.

Ietekme uz līguma izpildi

Izvērtējama katrā konkrētā gadījumā!

Piemēri:

- Uzņēmumam piemērotas **finanšu sankcijas**, kas varētu būt apdraudējums iepirkuma līguma izpildē. Pasūtītājs pretendentu izslēdz no iepirkuma.
- Uzņēmuma valdes loceklim piemērotas **finanšu sankcijas**. Pasūtītājs, izvērtē situāciju un pretendenta sniegtos paskaidrojumus (piemēram, vai valdes loceklis nav uzņēmuma īpašnieks, vai tas nerealizē kontroli pār uzņēmumu), konstatē, ka sankcijas neietekmē līguma izpildi. Pasūtītājs ir tiesīgs noslēgt līgumu.

Ietekme uz līguma izpildi

Izvērtējama katrā konkrētā gadījumā!

Piemēri:

- Iepirkumā par stratēģisko preču piegādi piedāvājumu iesniedzis pretendents, kam noteiktas **stratēģiskas nozīmes preču aprites ierobežojumi**. Pasūtītājs izslēdz pretendentu.
- Uzņēmuma padomes loceklim noteikti **ieceļošanas ierobežojumi**, bet uzņēmuma darbību un līguma izpildi tas neietekmē. Pasūtītājs ir tiesīgs slēgt līgumu.

Lēmuma paziņošana un dokumentēšana

- **Informējot kandidātu vai pretendentu par rezultātiem, kā noraidīšanas iemeslu norāda Sankciju likuma 11.¹pantu.**
- Šādu atsauci iekļauj arī **iepirkuma procedūras ziņojumā** un PIL 9.panta iepirkuma lēmumā, norādot pretendentu noraidīšanas iemeslus.
- **Paziņojumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu** atzīmē, ka kandidāts vai pretendents izslēgts saskaņā ar minētā likuma 11.¹panta (1) vai (2) daļu.
- Paziņojumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, **ja uzvarējušais pretendents ir personālsabiedrība, jānorāda arī personālsabiedrības biedri.**

Vienpusēja atkāpšanās no līguma izpildes

Likuma 11.¹ panta (3) daļa nosaka pasūtītāja pienākumu līgumā paredzēt **pasūtītāja tiesības vienpusēji atkāpties no līguma izpildes**, ja līgumu nav iespējams izpildīt tādēļ, ka līguma izpildes laikā ir piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas vai būtiskas finanšu un kapitāla tirgus intereses ietekmējošas ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas.

Pārejas noteikumi – 11.¹panta (3) daļu neattiecina uz tiem iepirkumiem vai iepirkuma procedūrām, kuras uzsāktas vai izsludinātas pirms šīs normas spēkā stāšanās dienas.

Secinājums – pasūtītājam nav jāveic grozījumi jau noslēgtos iepirkuma līgumos vai pirms 12.07.2018. uzsāktu iepirkuma procedūru dokumentos iekļautos līguma projektos.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kur meklēt informāciju?

Visu ANO, ES, Latvijas nacionālo un ASV sankciju datubāze
<http://sankcijas.kd.gov.lv/>

Eiropas Komisijas Sankciju karte – ES un ANO noteikto sankciju
apkopojums:
<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>

ASV OFAC noteikto sankciju saraksts:
<https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kur meklēt informāciju?

[Ārlietu ministrija](#) - koordinējošā iestāde sankciju jautājumos.

E-pasts saziņai:

Lai regulāri saņemtu informāciju par aktualitātēm sankciju jomā, Ārlietu ministrija ir aicinājusi sazināties un pierakstīties jaunumiem, sūtot pieprasījumu uz Ārlietu ministrijas informatīvo e-pastu: sankcijas@mfa.gov.lv.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Paldies!

Daina Pulkstene,
daina.pulkstene@cfla.gov.lv

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē